

Näringsdepartementet
Dnr: N2017/07438/FF

Betänkande – Ett land att besöka. En samlad politik för hållbar turism och växande besöksnäring (SOU 2017:95)

Dnr 00889-2018

Sammanfattning

Region Norrbotten ser positivt på initiativet till en ny nationell turism- och besöksnäringspolitik som främjar hållbarhet, utveckling och skapar jobb för kvinnor och män med olika bakgrund och ålder. Besöksnäringen har en stor betydelse för Norrbottens utveckling inte minst för landsbygden och lokalsamhällets utveckling. Besöksnäringen bidrar till att diversifiera länets näringsliv, främjar länets attraktions- och konkurrenskraft och stärker service och sysselsättning i länets glest befolkade kommuner. Region Norrbotten men även länets kommuner arbetar aktivt och satsar offentliga medel för att utveckla besöksnäringen. Det är därför angeläget att nationella insatser stödjer och kompletterar de lokala och regionala satsningarna.

Region Norrbotten bedömer att utredarens förslag adresserar de utmaningar som regioner, kommuner, destinationsbolag och företag länge pekat på som angelägna för att utveckla besöksnäringen och där staten kan och bör utgöra ett stöd.

Inledning

Utredaren redogör väl för komplexiteten i besöksnäringen som inkluderar flera branscher, aktörssystemet med offentliga verksamheter, civilsamhälle, invånare samt kopplingen till bl a kulturpolitik, infrastrukturpolitik, närings- och innovationspolitik, miljöpolitik, utbildningspolitik och politik för planering och byggande. Det behövs därför tydligare sektorssamordning och en samlad politik. Staten kan genom att förstärka de turistiska perspektiven inom flertalet departement och i deras styrning av myndigheter och statliga bolag bidra till att skapa bättre förutsättningar för en hållbar utveckling av näringen, inte minst för arbetet regionalt och lokalt.

Utredaren lägger förslag till flera olika myndigheter, ofta om att utreda vidare i en specifik fråga, men Region Norrbotten vill betona vikten av att en samlad politik också kräver samordning inom regeringskansliet. Risk finns annars att stuprör förstärks. Enskilda myndigheter kan ha svårt att mobilisera andra myndigheter i att hantera politiska tvärfrågor och inte minst målkonflikter av övergripande karaktär. Det finns ett stort behov av sektorssamordning och att adressera de målkonflikter som finns mellan olika politikområden, eller ibland inom samma politikområde. Här kan nämnas exempelvis motstridiga riksintressen, skidanläggningars utveckling eller skoterkörning i

renbetesland, tillgängliga nationalparker eller naturreservat för besöksnäringens företag eller strandskydd som hindrar utveckling av attraktiva platser. Vid etablering av vindkraftverk i områden där investeringar genomförts på hotell och stugbyar nära orörd natur har affärsförutsättningar för besöksnäringens företagen påverkats i stor utsträckning. För att inte missa målet om en sammanhållen och hållbar politik krävs därför ett tydligt engagemang från regering och departementsnivå som bidrar till att stärka sektorssamordningen.

Kap 3 En samlad politik

Mål, vision och strategi

Region Norrbotten välkomnar regeringens ambition om en sammanhållen politik för besöksnäringen och tillstyrker förslaget om ett nytt nationellt mål och en vision samt framtagande av en nationell strategi för en hållbar turism och växande besöksnäring. Norrbotten och dess kommuner behöver sätta egna mål utifrån sina förutsättning och prioriteringar, och tydliga nationella mål är en förutsättning för en fungerande flernivåsamverkan i frågorna. Det ger goda förutsättningar till ett strategiarbete i bred samverkan med näringsliv, civilsamhälle, kommun, region, och stat.

Region Norrbotten tillstyrker förslaget om utveckling av ett nationellt besöksnäringensforum med ansvar för framtagandet och genomförandet av en nationell strategi och delar utredarens uppfattning att arbetet med strategin bör kopplas till andra aktuella strategier. Region Norrbotten vill se en tydlig samordning av de olika forum regeringen skapar för dialog med regionalt utvecklingsansvariga aktörer och en samverkan mellan berörda departement mot bakgrund av målet om en mer sammanhållen politik. Region Norrbotten instämmer i utredarens förslag om att lokala och regionala aktörer måste vara representerade i ett nationellt besöksnäringensforum. Region Norrbotten eller den regionala destinationsorganisationen Swedish Lapland Visitors Board kan vara behjälpliga i det arbetet.

Ny nationell funktion för utveckling och innovation

Region Norrbotten stödjer uppfattningen att det finns ett stort behov av kunskapsutveckling och innovation kopplat till besöksnäringen. Det finns idag en tydlig efterfrågan på ökat nationellt stöd för kunskapsuppbyggnad och kunskapsdelning kring metoder, verktyg, strategier för att utveckla besöksmål och destinationer.

Det är svårt att bedöma utredningens tre förslag. Exempelvis varför det är skillnader i kostnader för de tre alternativen och hur utredaren kommit fram till de summorna. Det är bra att utredarens ser vikten av att kommuner, regioner och näringslivet involveras i en nationell satsning, men Region Norrbotten ser svårigheten och komplexiteten i att bilda och driva ett samägt bolag. Det framgår heller inte hur finansieringsmodellen är tänkt att genomföras och om medfinansiering är avgörande för deltagande. Vår bedömning

är också att besöksnäringens frågor kommer för långt ifrån övriga befintliga närings- och innovationspolitiska strukturer i alternativ 1 och 2. Det befintliga företags- och innovationsstödsystemet i landet är starkt och här ser vi stora fördelar i att använda befintliga strukturer till att även verka för utveckling av besöksnäringen.

Vi instämmer i förslaget att Tillväxtverket kan ha en samordnande och kunskapsspridande roll, men att även befintliga plattformar och innovationsarenor (inkubatorer, acceleratorer och science parks) som finns lokalt och regionalt inkluderas. Region Norrbotten föreslår att regeringen i regleringsbrev till Tillväxtverket ger myndigheten i uppdrag att utföra arbetet i partnerskap med destinationer, kommuner och regioner enligt det arbetssätt och modell som används inom RegLab för kunskapsutveckling, kunskapsspridning och lärande.

Region Norrbotten tillstyrker förslaget att Tillväxtverket får ett fortsatt och utökat mandat att leda och samordna myndighetsgruppen för besöksnäringens frågor, men menar att regeringen behöver tydliggöra även övriga myndigheters deltagande i instruktioner och regleringsbrev. En sammanhållen politik lokalt och regionalt förutsätter att politiken och genomförandet av den är samlad även nationellt, och behöver återspeglas i såväl besöksnäringens forum och myndighetsgruppen.

Oavsett vilken funktion regeringen väljer att gå vidare med så vill Region Norrbotten poängtera vikten av att:

lokala och regionala behov samt näringens behov bör vara styrande för att statens insatser ska få avsett effekt.

Insatserna behöver vara långsiktiga och systematiska och därmed inte vara uppbyggda utifrån den projektstruktur och förfarande som är vedertaget idag. För en myndighet som Tillväxtverket ställer det nya krav.

Funktionen som ska sprida kunskap och samordna utvecklingsfrågor får ej bli exklusiv för bara ett fåtal regioner som besitter större ekonomiska och personella resurser, utan att det blir en funktion där alla regioner och kommuner kan delta och ha möjlighet att ta del av resultat.

Kap 4 Hållbart samhällsbygge

Region Norrbotten delar utredarens uppfattning att det behövs en tydlig koppling till Agenda 2030. Genom det kan offentliga aktörer tillsammans stimulera en positiv utveckling av besöksnäringen och säkerställa att negativa effekter, framförallt socialt och miljömässigt, kan undvikas.

Region Norrbotten tillstyrker förslaget att Tillväxtverket får i uppdrag att vara ansvarig myndighet för samordning och kunskapsspridning inom hållbar utveckling inom turism och besöksnäring. Tillväxtverket har i projekten Hållbar destinationsutveckling och Hållbar produktutveckling byggt upp en

viss kunskap som kan utvecklas. Det är dock av största vikt att det arbetet görs i nära samarbete med regionalt utvecklingsansvarig aktör.

Vårt att betona är även att det i utredarens förslag ligger en tyngdpunkt på samordning, kunskapsspridning, mätning och uppföljning. Region Norrbottens bedömning är dock att det saknas en gemensam bild för hur hållbarhet ska implementeras och genomsyra arbetet på alla nivåer. Önskvärt är en mer tydlig plan för konkreta insatser som kan leda till att Sverige som land tar en alltmer framskjutna position inom hållbar destinationsutveckling. Här behövs verktyg för att kunna integrera hållbarhetsarbetet både på företagsnivå och destinationsnivå. Ett sätt är att tydligt koppla besöksnäringens frågor till samhällsplaneringen där avvägningar mellan olika intressen kan göras.

Region Norrbotten delar utredarens bedömning att den pågående Översiktsplaneutredningen bör adressera behoven för utveckling av turism och besöksnäring och att Boverket involveras i besöksnäringens myndighetsgrupp. Angeläget att detta också beaktas i utvecklingsarbetet med regional planering eftersom regionerna ansvarar för strategisk planering på regional nivå. Även riksintressen, bygglov och strandskydd är sådant som påverkar besöksnäringens företagens möjlighet att utveckla sina företag. I Norrbotten finns en hel del målkonflikter kring markanvändning och flera riksintressen som hindrar utveckling av besöksnäringen. Det finns flertalet områden som behöver planeras i ett större sammanhang, exempelvis besöksnäringen, med regionala planer, strategier och program som grund. I det arbetet behöver samordningen mellan stat, region och kommun utvecklas och där ser gärna Region Norrbotten att vi blir ett pilotlän för att på bästa sätt hantera olika målkonflikter och förbättra samordningen i regionen.

Region Norrbotten avstryker förslaget om uppdrag till Länsstyrelsen i Stockholms län om att samla länets aktörer till ett gemensamt arbete med att utveckla samverkansstrukturer och ansvarsfördelning i Stockholms län eftersom det regionala utvecklingsansvaret övergår från Länsstyrelsen till Landstinget under 2019.

Region Norrbotten instämmer med att ge Tillväxtverket i uppdrag och resurser för en pilotsatsning för hållbar destinationsutveckling genom samarbete mellan stad och landsbygd. Det är dock av största vikt att den satsningen genomförs i nära samarbete med regionalt utvecklingsansvariga aktörer.

Kap 5 Digitaliserad besöksnäring, delning- och plattformsekonomi

Region Norrbotten tillstyrker de förslag som utredaren lägger men saknar förslag i utredningen om hur svensk besöksnäring kan utvecklas med hjälp av digitalisering och hur den utvecklingen ska kunna stödjas. Det är av helt avgörande betydelse för näringens konkurrenskraft och tillväxtpotentialer. Det är även av stor vikt att föreslagna åtgärder och främjandeinsatser anpassas till att stödja delningsekonomi på användarnas villkor i hela landet, även i mindre urbana miljöer.

Kap 6 Kompetensförsörjning

Region Norrbotten tillstyrker förslaget om strategisk kompetensutveckling i företag och organisationer inom natur, kultur, måltid turism samt evenemang och möten. Region Norrbotten tillstyrker även kompetensutvecklande insatser för offentliga myndighetsutövare och för personer som arbetar inom destinationsorganisationer på lokal och regional nivå. I samtliga tre förslag föreslås Tillväxtverket att samverka med regionalt utvecklingsvariga, vilket Region Norrbotten vill understryka vikten av.

Region Norrbotten delar i stort de resonemang som görs i utredningen avseende kompetensförsörjning inom besöksnäringen. Sverige saknar en politik för kompetensförsörjning, då politikområdet är uppdelat på tre departement (näringsdepartementet, arbetsmarknadsdepartementet och utbildningsdepartementet) samt ett flertal olika myndigheter. Detta skapar strukturella problem som hindrar en god och effektiv kompetensförsörjning. Allt som oftast drabbas branscher med en stor andel småföretag hårdast av detta, där det ofta saknas tydliga utbildningsvägar och avgränsade yrkesroller på samma sätt som branscher dominerade av större företag. Dessa strukturella hinder måste adresseras av regeringen om branscher likt besöksnäringen ska kunna möta sina kompetensförsörjningsbehov i framtiden.

Region Norrbotten instämmer i bedömningen gällande vikten av matchning på regional nivå. Region Norrbotten har uppdrag genom sina villkorsbeslut att verka för en god kompetensförsörjning av den regionala arbetsmarknaden, vilket görs i samverkan med kommuner, näringslivet och andra aktörer. Den regionala utgångspunkten möjliggör bättre utbildningsplanering och bättre underlag gällande behov, som i sin tur skapar en större bredd på utbildningar i regionen, däribland utbildningar relaterade till besöksnäringen.

Trots ökad samordning för att möta de kompetensbehov som finns är efterfrågan alltså stor. Den regionala nivån bör få ytterligare verktyg i form av ökat mandat och inflytande över vilka yrkeshögskoleutbildningar som ska bedrivas. De utbildnings- och arbetsmarknadsprognoser som tas fram av regionalt utvecklingsansvariga bör än tydligare ligga till grund när myndigheten för yrkeshögskolan gör sin bedömning. Den historiska utbyggnad av yrkeshögskoleplatser som skett under 2018 ställer än högre krav på att rätt utbildningar kommer till stånd, inte bara fler. Här har den regionala nivån en viktig roll att spela för att stärka matchningen.

Även yrkesvux spelar en viktig roll för besöksnäringen. I ett län som Norrbotten är det dock svårt att tillgodose arbetslivets behov med de utbildningar som erbjuds. Framförallt glesbygdskommuner har svårt att få tillräckliga volymer av studerande samtidigt som de även möter svårigheter i att få utbildningsaktörer att svara på upphandlingar. Här är det viktigt med en ökad samverkan mellan kommunerna, något som Region Norrbotten arbetar för att främja. Fler nationella initiativ liknande regionalt yrkesvux, med krav på samverkan och underlättande av samverkan, är därför önskvärda.

Region Norrbotten föreslår att likt Vård- och omsorgscollege och Teknikcollege kan ett turismcollege vara en möjlighet att möta de stora utmaningarna med kompetensförsörjning inom besöksnäringen. Behoven av ett sådant forum gäller samverkan mellan arbetsgivare och utbildningsanordnare, men är även kopplade till strategiska och gemensamma kompetensförsörjningsfrågor inom en näring präglad av småföretag vilket leder till samordningsutmaningar. Norrbotten skulle kunna vara pilotlän för en sådan nationell satsning. Överlag är det viktigt att från nationellt håll uppmärksamma och stärka de regionala samverkansformerna för näringen, såsom Swedish Lapland, detta genom att exempelvis utlysa nationella projektmedel etc.

Kap 7 Utveckling, innovation och forskning

Region Norrbotten instämmer i utredarens analys att det för besöksnäringen behövs mer tillämpad forskning och utveckling (FoU) och tillgång till innovationsmiljöer. Region Norrbotten tillstyrker utredarens förslag men önskar tydliggöra att tillämpad forskning bör göras i samverkan med de små- och medelstora företagen. Alltså bör FoU-satsningar göras på lokal och regional nivå eftersom besöksnäringens företag till stor del finns på landsbygden i Norrbotten.

Stödstrukturer för forskning, utveckling och innovation specifikt för besöksnäringens behov bör integreras i den befintliga forsknings- och innovationsstrukturen. Region Norrbotten tillstyrker utredarens förslag till stödstrukturer för forskning, utveckling och innovation via bl a RISE och Formas. Ett ytterligare förslag är att Vinnova får ett särskilt uppdrag och utökade resurser för att finansiera FoU och innovation kopplat till besöksnäringens behov.

Region Norrbotten föreslår att svenska innovationssystemet via tex myndigheten Vinnova får ett särskilt uppdrag och utökade resurser för att finansiera FoU och innovation kopplat till besöksnäringens behov. Vinnova kan utlysa medel möjliga för såväl offentliga som privata forskningsinstitut, företag, regionala och lokala organ, akademiska institutioner, lokala och regionala FUI-utförare m.fl. berörda aktörer i olika samverkanskonstellationer att söka i bred konkurrens. Till Vinnova knyts för detta arbete en programkommitté där olika intressenter ingår. Utlysningarna görs på ett sådant sätt att samverkan i FUI-arbete mellan näringsliv, kommuner och regioner stimuleras. Detta kan stärka forskningsmiljöer vid mindre lärosäten. Myndigheten Vinnova kan också genom sina strategiska innovationsprogram och nationella forskningsprogram stödja långsiktig kunskapsutveckling av olika slag.

Utredaren bedömer att det finns en stark branschforskning idag inte minst genom branschens egna forskningsfonder. Det finns dock alltför lite redogjort i betänkandet kring hur resultaten av denna forskning förs tillbaka till branschen och kunskapen tas tillvara i praktisk näringsverksamhet. Det samma gäller den för branschen relevanta forskning som bedrivs hos forskande myndigheter som exempelvis Riksantikvarieämbetet eller Myndigheten för Kulturanalys.

Kap 8 Data, statistik och analys

Region Norrbotten tillstyrker utredarens förslag om utökat uppdrag till Tillväxtverket som innefattar regional och kommunal statistik samt framtagande av nya nyckeltal, inom bl a hållbarhet. Möjlighet att följa upp besöksnäringens utveckling är central för beslutsfattare i alla kommuner och regioner som använder offentliga medel till insatser för att främja näringens utveckling.

Vägval som Tillväxtverket gjort för att leverera enligt sina uppdrag för den aggregerade nationella statistiken har direkt påverkat marknaden och regionernas och kommunernas möjligheter att själva köpa statistiska produkter med hög kvalitet. Det krävs att verket får tydliga uppdrag att ta ansvar för att stödja kommuner och regioner och i dialog med dessa göra vägvalen kring större undersökningar. Utredarens förslag att utveckla statistik och analys så att kunskapen ökar om ekonomiska och samfälliga effekter av utvecklingen av besöksnäringen, lokalt och regionalt, är angeläget. Det gäller inte minst hållbarhetsaspekter. Region Norrbotten bedömer att utredaren ger goda exempel på såväl utvecklingsbehov och möjligheter och att utvecklingsarbetet behöver ske i samråd mellan kommuner, regioner, myndigheter och akademi.

Region Norrbotten vill också poängtera att oavsett förändring i statistik bör möjligheten att jämföra med föregående perioder kvarstå

Kap 9 Trafikutbud och transporter

Region Norrbotten tillstyrker förslaget att Tillväxtverket tillsammans med Trafikverket och efter samråd med företrädare för regioner och besöksnäringen undersöker hur kollektivtrafikmyndigheterna bättre kan fånga besöksnäringens behov. Region Norrbotten medverkar gärna i ett sådant arbete. Utredningen har gjort bedömningen att kollektivtrafikens möjligheter att stödja besöksnäringen är komplex och behöver tas vidare med en utvecklad problemanalys, som kan peka på möjliga lösningar. Region Norrbotten instämmer i slutsatsen att frågan behöver analyseras vidare på ett mer heltäckande sätt.

Region Norrbotten ser också att det finns många områden att undersöka vidare, t.ex. biljetter och information, digitaliseringens möjligheter och möjligheter att skapa kombinerade mobilitetstjänster.

Region Norrbotten tillstyrker även förslaget om uppdrag till Trafikverket att utveckla metoder för samhällsekonomiska analyser som kan fånga upp besöksnäringens effekter. Dessa metoder används såväl nationellt som regionalt för att kunna prioritera infrastrukturinvesteringar och det är idag svårt att beräkna turismens effekter.

Den svagt utbyggda infrastrukturen i Norrbotten hämmar utvecklingen av besöksnäringens företag. En destinationsföreträdare uttryckte det på följande

sätt: ”Vi kan inte ha femstjärnig turism och tvåstjärnig infrastruktur”. Så utmaningarna inom infrastruktur är omfattande i Norrbotten.

För att underlätta för ett hållbart resande behövs intermodala persontransportslösningar och en Norrbotniabanan

Kap 10 Naturturism

Region Norrbotten tillstyrker samtliga förslag gällande naturturism och ser positivt på att kommuner och regioner föreslås ingå i arbetet. Region Norrbotten instämmer i utredarens slutsats att svensk natur utgör en viktig reseanledning för såväl inhemska som internationella besökare och menar att mål om ökad besöksnäring utveckling i känsliga och skyddade miljöer kräver särskild planering och strategier för hur utvecklingen ska ske utifrån ett hållbart perspektiv.

I Norrbotten finns de äldsta och största nationalparkerna i Sverige med 95 procent av den svenska nationalparksarealen. Det innebär en mycket stor potential för naturturismen men det finns många hinder att undanröja för att besöksnäringens företag ska kunna utveckla sina verksamheter på ett hållbart sätt.

Region Norrbotten föreslår att en pilotsatsning i Norrbotten initieras av regeringen med Region Norrbotten i samverkan mellan Länsstyrelsen, kommuner och besöksnäringens företag för att utprova nya metoder och arbetssätt för att företag inom naturturism ska kunna utveckla sina verksamheter i eller i nära anslutning till nationalparkerna. Region Norrbotten arbetar redan i samverkan med Länsstyrelsen i en så kallad besöksnäringssgrupp för att synliggöra hinder och minska eller undanröja dem för att besöksnäringens företag ska kunna utvecklas och växa på ett hållbart sätt i Norrbotten. I den samverkansgruppen finns miljöhandläggare, planhandläggare och regionala utvecklingsstrateger representerade.

Region Norrbotten vill uppmärksamma potentialen och vikten av att planera också för hur turism i oskyddade naturmiljöer och fjällmiljöer, där den mer aktivitetsbaserade turismen som ofta efterfrågas av besökare, ex MTB- cykling, vandring, paddling, kan utvecklas utan att förslitningar och att det lokala friluftslivet undanträngs.

Staten förfogar över stora arealer, men även kommuner, Svenska kyrkan och privata markägare har ett stort innehav av skyddade och oskyddade naturområden. Region Norrbotten anser därför att alla berörda parter involveras i de strategier och planer för besöksmålsutveckling som nu utredaren föreslår att olika myndigheter ska ta fram, vad avser exempelvis ekoparker, världsarv.

Företag verksamma i naturområden bygger också sin produkt och sina tjänster utifrån den natur och kultur som finns i närområdet och utifrån ett företagsekonomiskt perspektiv är hållbarhetsarbetet därför också på sikt avgörande. Region Norrbotten menar att det behövs bättre vägledning för företa-

gen verksamma i naturområden och stöd för offentliga aktörer kring besöksnäringsutveckling i naturområden.

Ekoparker tas upp av utredaren som ett exempel på platser där naturturism kan utövas utan att alltför stora naturvärden hotas och där verksamma företag ges möjlighet till mer långsiktiga investeringar. Deras roll bör ytterligare kunna stärkas.

Kap 11 Kulturturism

Region Norrbotten delar utredarens uppfattning att det behövs en tydligare synergi mellan turismpolitiken och kulturpolitiken. I det ska även det kulturpolitiska målet om barn och ungas rätt till kultur inkluderas. Det finns flera exempel på framgångsrika kulturella besöksmål med barn och unga som primär målgrupp.

Specifika förslag kring den samtida kulturen saknas dock, inklusive arkitektur, form och design. Besökare vill uppleva platsen genom att ta del av exempelvis scenkonst, utställningar, musikevenemang, arkitektur, design och film, och i många fall utgör detta också själva reseanledningen. Region Norrbotten tillstyrker förslagen om framtagandet av en delstrategi för kulturturism men menar att den samtida kulturen, inklusive arkitektur, form och design tydligt bör ingå i ett nationellt kommande strategiarbete. Önskvärt är konkreta insatser som kan leda till att stödja och stärka den lokala och regionala kulturverksamheten för att göra den mer tillgänglig för besökare att ta del av det kulturutbud som finns på destinationen.

Region Norrbotten instämmer med utredaren att turism och kultur hänger tätt samman och ser mycket positivt på att utredaren ingående behandlar och lägger förslag kring kulturarv, kulturmiljö och kulturarvsturism. De är i allt större utsträckning betydelsefulla delar av det regionala och lokala utvecklingsarbetet.

Region Norrbotten tillstyrker samarbetet mellan Tillväxtverket och Kulturrådet för att öka kunskapen om samband och synergier mellan kulturella och kreativa näringar och besöksnäringen i syfte att främja det regionala tillväxtarbetet. Region Norrbotten ser stora förtjänster med en nationell kartläggning och sambandsbeskrivning som kan underlätta främjandearbetet på regional nivå.

Region Norrbotten tillstyrker Riksantikvarieämbetets uppdrag att ta fram ett förslag på turismekonomiska kretslopp och finansieringsmodeller för turism i kulturmiljöer. Det finns stora utmaningar avseende finansiering för näringar inom kulturturism i Norrbotten och de har ofta svårigheter med lönsamhet och att passa in i de rådande stödformerna. Här kan med fördel regionalt utvecklingsansvariga aktörer involveras som hanterar projekt- och företagsstöd till kulturturism.

Region Norrbotten instämmer med utredaren att kunskapen om hur kulturarvet kan utvecklas som besöksmål med ett utökat kommersiellt perspektiv behöver öka och att det behövs fler insatser som stimulerar denna kunskap.

Region Norrbotten tillstyrker förslaget att besöksmålsutvecklingen blir en integrerad del av Statens fastighetsverks uppdrag och att regioner och destinationsorganisationer involveras i dialoger och samarbeten. Statens fastighetsverk har ett flertal fastigheter i Norrbotten som har stor potential att bli betydelsefulla besöksmål.

Region Norrbotten delar uppfattningen att kulturarvsturismen är en underutnyttjad resurs. I Norrbotten finns tre av landets världsarv och flera kulturarv som har en stor potential inom besöksnäringen. Region Norrbotten tillstyrker förslaget att Riksantikvarieämbetet i samarbete med Tillväxtverket, Världsarv i Sverige och Naturvårdsverket utvecklar en plan för hållbar besöksutveckling av världsarven i Sverige. Men det är av största vikt att regionerna involveras i arbetet.

Den samiska kulturen är en viktig del av Norrbottens kulturarv och Region Norrbotten tillstyrker förslaget att Sametinget får i uppdrag att stödja utvecklingen av ett branschnätverk för samisk turism. Önskvärt är dock att Sametinget i arbetet med att främja det samiska näringslivets utveckling gör det i samarbete med berörd region så att synergieffekter kan underlättas i det regionala tillväxtarbetet.

Kap 12 Måltidsturism

Region Norrbotten tillstyrker förslaget att en delstrategi för måltidsturism koordineras med den nationella livsmedelsstrategin, men efterlyser större samverkan med regionala strategier. För måltidsturism är regional identitet avgörande för att lyckas och särskilda insatser behövs för att stärka arbete kring lokalt ursprung och varumärkesskydd.

Region Norrbotten välkomnar initiativ för koordinering och effektivisering av tillståndsgivning och kontroller. Eftersom uppdraget till Livsmedelsverket ska omfatta hela processen från jord till bord och det är kontrollbördan utifrån företagets perspektiv som avses, behöver fler statliga myndigheter exempelvis Jordbruksverket, medverka. Även kommunernas myndighetsutövning berörs och behöver involveras i arbetet.

Region Norrbotten vill också trycka på den unika och internationellt kända produktflora inom livsmedelssektorn som finns i vårt län, och de möjligheter som dessa ger såväl besöksnäringen som livsmedelssektorns utveckling.

Kap 13 Evenemangs- och möteslandet Sverige

Region Norrbotten tillstyrker förslaget om framtagandet av en delstrategi för evenemang och möten men menar att en större bredd av evenemang mycket tydligare bör ingå i ett kommande nationellt strategiarbete. Region Norrbotten

ten noterar att utredaren ingående behandlar och lägger förslag kring evenemang som framförallt rör elitidrott och internationella arrangemang. Breddidrottsarrangemang samt barn- och ungdomsidrottsarrangemang berörs inte, samt kulturevenemang i liten utsträckning. Därmed behandlas inte de besöksnäringensrelaterade arrangemang som förmodligen utgör basen för lokala och regionala arrangemang inom området. Detta gör också att förslagen inte kan balansera kultur-, idrotts- och folkhälsopolitiska mål med besöksnäringenspolitiska mål, vilka utgör utgångspunkter för de lokala och regionala aktiviteterna.

Region Norrbotten tillstyrker förslaget att regeringen ska ta en aktiv roll bakom arrangörer och städer i ett urval av stora internationella idrottsevenemang, men vill se ett ännu tydligare åtagande från staten i form av statliga ekonomiska garantier. Internationella evenemang skapar inte bara utveckling lokalt utan är av ett nationellt intresse som skapar mervärden för hela Sverige i form av skatteintäkter och stärkt Sverigebild. Region Norrbotten menar därför att det är orimligt att det idag är endast enskilda kommuner, regioner, idrottsrörelse och näringsliv som investerar tid och resurser och tar ekonomiska risker.

Region Norrbotten tillstyrker även förslaget om samordning av insatser från berörda departement i förhållande till evenemang och möten.

Region Norrbotten tillstyrker utredarens förslag om att tydliggöra ansvaret för nationell vägledning inom evenemangssäkerhet. Region Norrbotten ser positivt på förslaget att utforma vägledning och i samråd med relevanta aktörer inom besöksnäring och civilsamhälle och implementera denna hos arrangörer. Det är dock viktigt att det även finns en långsiktig finansiering för det fortsatta arbetet med vägledning inom området. Ansvaret bör även regleras i berörda myndigheters instruktioner. Region Norrbotten ser även positivt på den förslagna pilotinsatsen för att utveckla hållbara evenemang och möten med fokus på säkerhet.

Region Norrbotten anser att regeringen bör införa ett sektorsansvar för krisberedskap, civilt försvar och skydd mot terrorism i kultur- och fritidssektorn. Syftet ska vara att verka för ett systematiskt arbete med att skydda besökare och anställda vid aktiviteter vid t.ex. teatrar, museer och idrottsanläggningar. Här ingår även att skydda kulturarvet mot olika typer av hot. En sektorsansvarig myndighet bör ha i uppgift att samordna säkerhetsarbetet inom kultur- och fritidssektorn.

Kap 14 Regler, tillstånd och tillsyn

Region Norrbotten välkomnar att arbetssätt för förenkling för företag genom digitala tjänster som arbetats fram i Serveratprojektet lyfts fram av utredaren, och tillstyrker förslag om fortsatt arbete enligt metodiken och att statliga medel tillförs för ett fortsatt utvecklingsarbete för uppnå de högt ställda ambitionerna.

Det är dock helt avgörande att staten tar ansvar för den långsiktiga förvaltningen av de digitala system och standarder som byggs upp. Statliga sektorsmyndigheter med föreskriftsrätt och tillsynvägledningsansvar måste förvalta de tekniska lösningar, informationen och vägledningen i systemen och tjänsterna. Det är först då som kommunernas service och myndighetsutövning kan digitaliseras och effektiviseras.

Region Norrbotten instämmer med utredarens bedömning att samverkan och lärande mellan myndigheter krävs och de tjänster och lösningar som utvecklas måste utgå från företagens behov för att förenklingsarbetet ska bli framgångsrikt.

Region Norrbotten, med sitt geografiska läge gränsande till såväl Norge som Finland vill också trycka på en fortsatt utveckling mot gränslöst resande. Regionerna i norra skandinavien har framgångsrikt samverkat inom besöksnäringen där nya produkturer och transferlösningar utvecklats för den arktiska turisten.